

KMETOVOALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje **Gustav Pirc**, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inzerat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 5.

Št. 22. V Ljubljani, 30. novembra 1891. Leto VIII.

Obseg: Seradela. — Rženi rožiči. — Iz podružnice za Tuhinjsko dolino. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Tržne cene. — Inserati.

Seradela.

V občje je znano, da se mora kmetovalec v svojem gospodarstvu ravnati po razmerah, v katerih se nahaja. Zato pa tudi vidimo, da se kmetijstvo po posameznih različnih krajih precej razločuje med seboj. Pri sicer enakih razmerah odločuje o rastlinah, ki se imajo pridelovati ali izključno ali pa vsaj bolj obilo, kakovost zemlje. Vender pa se nekatere rastline, ki bi v ugodnih razmerah mnogokomu lahko koristile, niso še razširile, ker jih kmetovalci pre-malo poznajo. Dobro bi bilo, da bi kmetovalec večkrat poskusil kako rastlino, o kateri misli, da bi bila za njegov kraj. Če bi mu dajala večih dohodkov nego dosedanje, bilo bi s tem že mnogo pridobljenega.

Taka pri nas manj znana krmska rastlina je seradela (*ornithopus sativus*), katero kaže podoba 46. Seradela je enoletna rastlina in raste tudi na bolj peščenem svetu. Najboljše jo je sejati za kako pognojeno okopavino, in sicer samo, ali pa med kako drugo rastlino, kakor sejemo tudi deteljo. Iz početka raste bolj počasi, pozneje hitreje in daje na leto 2 košnji izvrstne krme; posebno svežo je živina rada. Semena je treba za 1 ha 20 do 30 $\frac{1}{2}$ q, pridelek pa znaša 20 do 30 q. Seme seradele prodaja gospod Jesip

Lenarčič na Vrhniki 1 $\frac{1}{2}$ q po 50 kr., 100 $\frac{1}{2}$ q pa stane 40 gold.

Podoba 46.

Rženi rožiči.

V življenji mnogokrat opazamo, da se marsikaj dobrega le težko in počasi razširja, a ne malo slabega vzdržuje se dosledno na površji. Še bolj čudno pa je da celo nezgode večkrat ne izmodre ljudi, da bi se po mogočnosti varovali vsega, kar je škodljivo. — Taka škodljiva stvar so rženi rožiči (*sclerotium clavus*).

Večkrat sem že slišal, da je tisto leto rž posebno dobra, kadar je zelo rožičasta; pravijo, da daje takrat mnogo moke. Ni čudo, da dá rožič več moke nego rženo zrno, koliko je pa tudi več! Drugo pa je vprašanje, kašna je moka iz rženih rožičev? Na to vprašanje nam je le takrat mogoče odgovoriti, kadar smo preiskali vsebino rženih rožičev.

V njih nahajajo se poleg drugih sestavin tudi tri strupene snovi. Ena (ergotinova kislina) provzroča telesno hromoto, druga (sfacelinova kislina) prisad in pogin posameznih delov in tretja (kornutin) krčenje nekaterih delov, posebno maternice, kar mnogokrat provzroči izvrženje.

Iz tega razvidimo, da rožičasto žito in moka iz takega žita ljudem in živalim lahko silno škoduje, povzroča različne bolezni ali pa tudi smrt. Trditi smemo, da so mnogo nevarno bolezen, kateri niso mogli najti vzroka, zakrivili rženi rožiči. Profesor Kobart pravi, da je od leta 1000 pa do leta 1500 več nego sto tisoč ljudi zbolelo zaradi ostrupljenja s sfacelinovo kislino, in v srednjem veku, pravijo, pokazala se je vsled zastrupljenja z rženimi rožiči 38 krat kužna bolezen. Od leta 1716 bilo je med 60 kužnimi boleznimi 8 takih, pri katerih so se ljudem posamezni telesni deli prisadili in odmrli. Zdravniki pravijo, da so tudi strahovito kugo „sv. Antona ogenj“, ki je od 9. do 13. stoletja divjala posebno po naprednih deželah, najbrže zakrivili isti vzroki. Za to boleznijo oboleli ljudje so bili polni prisajenih oteklin — nekaterim so se celo gnojile — ali pa jih je vil krč, ali so znoreli; konec bolezni bila je smrt, ali pa so vsaj odmrli posamezni udje. Francozi pa še danes poznajo dve taki bolezni: rožični prisad (ergotismus gangraenosus) in pa rožični krč (ergotismus convulsivus), kateri povzročajo rženi rožiči.

To je pač zadosten vzrok, da se bojimo rženih rožičev ter da se jih bolj varujemo nego doslej. Kolikokrat se pripeti, da otroci ali pa celo tudi odrasli ljudje v svojo škodo žvečijo ržene rožiče! — Kmetovalca prva naloga je, da se kolikor moči varuje tega neobdiga ter da svoje žito popolnoma očisti, da ne pridejo rženi rožiči v malin in v moko. Kraljeva vlada v Diseldorfu na Nemškem je prepovedala rožičasto žito hraniti, mleti ali prodajati in moko iz takega žita prodajati ali rabiti.

Ako hoče kmetovalec rženim rožičem napovedati uspešen boj, vedeti mora, kako nastanejo in kedaj in kako jih najlaže pokonča. Omeniti moram, da se rženi rožiči ne delajo samo na rži, ampak tudi na nekaterih drugih rastlinah*); vendar pa jih največkrat opažamo na rži in zato jim tudi pravimo rženi rožiči.

Če rožič pade iz rastline na tla ali pa če pride s semenom na njivo, leži tamkaj do spomladi; spomladi pa požene po kaka 2 % dolge nitke. Vsaka nitka ima na konci majhno bunčico ali glavico, in od tod je dobila gliva tuki svoje ime: škrlatno-rdeča glavica (claviceps purpurea). V teh glavicah tvori se predoben tros (glivično seme), kateri se raznese po cvetočem klasji ter prične tukaj novo življenje. Med plevami okoli plodišča napravi belo sluzno tvarino (sphaecelia), ki izločuje nekaj sladke sok (pravijo mu tudi medena rosa), pa tudi nov tros. Različni mrčes hodi na sladki sok in, ko se nekoliko posladka, leze dalje po klasu ali pa odleti drugam. Lizoč sladki sok pa se je nabral mrčes tudi trosa, in njega sedaj raznaša po klasji. Kamor tak mrčes pride, pusti lahko kaj trosa in položi tako temelj novi sfaceliji. Ta tvarina pa je vzrok in začetek rožičem. Okuženo plodišče se najprej podaljša, potem pa se posuši, in na njegovem mestu razvije se rožič, kateremu kakor kapica pokriva suho plodišče zgornji del. Rožič torej ni nič drugega, nego počivajoča škrlatno-rdeča glavica. — Ob ugodnih razmerah pokažejo se rožiči čudovito pogostoma. Letošnje leto bilo jih je po nekaterih krajih prav mnogo. Kdor ima še kaj rožičastega žita, očisti naj ga prav skrbno, rožiče pa naj vrže na ogenj ali pa naj jih proda v lekarno.

Kakor smo razvideli iz glivičnega življenja, bode čiščenje žita edino sredstvo zoper rožiče. Čim manj rožičev pride na polje, tem manj se bodo razsevali.

Če kmetovalec motri ržene rožiče s tega stališča,

*) Profesor dr. Kühn pravi, da se nahajajo na 6 pitomih in na 21 divje rastočih rastlinah.

ne bode jih vesel, marveč žalosten. Rožiči mu pridelka ne množe, ampak le manjšajo, ker vsak rožič uniči žitno zrno. Rožiči ne manjšajo le moke, ampak jo tudi zastrupijo. Ni prav lahko spoznati rožičaste moke in iz nje pečene kruha. Tak kruh ima nekako rdečkasto-višnjevkasto barvo in oster okus, moki pa so primešani temni delci kakor črne pičice. Če teh delcev naberemo za kake pol žličke, polijmo jih z lugom in segrejmo; duh po slanih prepriča nas, da je moka rožičasta.

Ker so rženi rožiči živalim ravno tako škodljivi kakor ljudem, moramo tudi tisto žito, kar ga odmenimo za krmo, če je rožičasto, skrbno očistiti. F. Š.

Iz podružnice za Tuhinjsko dolino.

V dan 8. novembra t. l. je imela Tuhinjska podružnica c. kr. kmetijske družbe svoj prvi občni zbor. Sicer bi se bil moral zbor vršiti v dan 25. oktobra, kakor je bilo v 19. številu „Kmetovalca“ razglašeno, ali zaradi neke ovire se je zborovanje odložilo na poprej omenjeni dan.

Podružnični predsednik g. Matej Kljun pozdravi navzočne, kojih je bilo 20 udov in 2 neuda. Naglaša, kolike pomembe je kmetijska družba dandanes, ter pojasnjuje pravila c. kr. kmetijske družbe, katera je vsak ud z diplomom vred prejel. Priporoča nadalje, naj se za družbo vsak kmet po vsej moči zanima, udje pa naj obilno in redno obiskujejo podružnična zborovanja. Zato je dolžnost vsakega uda, da vabi i svoje sosede k zborovanjem ter jih nagovarja, da pristopijo k družbi. „Zborovanja naša“, pravi naposled, „niso brez pomena; kajti tu se bodemo poučevali o umnem kmetovanju s tem, da si bodemo dajali drug drugemu dobre svete, koje smo si pridobili bodisi po svoji izkušnji ali pa jih zajeli iz strokovnih knjig kmetijskih.“

Iz poročila tajnikovega posnemamo, da se je naša podružnica po trudoljubivem prizadevanju župnijskega upravitelja prečast. g. Mateja Kljuna ustanovila v dan 12. aprila t. l. Tega dne nas je obiskal gosp. Gustav Pirc, tajnik c. kr. kmetijske družbe, ter nam v tukajšnji šoli 2 uri predaval o živinoreji. Konci izvrstnega govora je omenil tudi drugih panog kmetijstva, kolikor je sploh bilo mogoče v tako kratkem času. Na izbornem pouku zahvali gospoda govornika tukajšnji posestnik in občinski svetovalec Vid Kadunc. Naj še dostavim, da je bilo zbranih nad 120 poslušalcev.

Po predavanju se je vpisalo 29 posestnikov, 3 pa so bili uže udje c. kr. kmetijske družbe.

Dasi je podružnica še jako malo časa, vendar smo dobili po njenem prizadevanju od slav. c. kr. kmetijske družbe, oziroma slav. deželnega odbora, 2 izvrstna bika, 1 pingavske in 1 muricedolske pasme, ter tudi 2 ovna in 1 ovco bergamaškega plemena v Tuhinjsko dolino.

Iz izvestja blagajnikovega smo zvedeli, da ima podružnica 28 gold. 47 kr. v blagajnici. Če se prišteje še 33 gold., katere bodemo v kratkem prejeli od udov za leto 1892., imeli bodemo 61 gold. in nekaj krajcarjev v blagajnici, za kar si lahko kako stvar omislamo.

Potem je govoril gosp. Matej Kljun o saditvi, oziroma presajanju sadnega drevja. Žal, da ne morem doslovno napisati izbornega, po izkušnjah omenjenega gospoda sestavljenega govora. Zato mi dovolite, da pomenam le važnejše točke.

Gosp. govornik, ki je poznan kot izvrsten sadjar in vrtnar, pojasnjuje, kako nam je ravnati ob začetku s

sadnim drevjem, namreč da se morajo drevesca saditi v primerni razdalji, pri čemer se je seveda ozirati na lego prostora, kojega hočemo zasaditi, ter tudi na vrsto dreves.

Potem nam pojasnjuje, kako se postelje drevescu postelja, t. j. kako se izkoplje pravilno jama. Dalje razlaga pomen opore (kolca), koje zabijemo poprej v zemljo, predno drevesce vsadimo, in sicer jo postavimo navpično, ne pa poševno, kakor je osobito po naših krajih napačna navada.

Za tem pojasnjuje, kako se ravna z zemljo, katero hočemo rodno napraviti, ako je peščena ali pa močvirna.

Slednjič preide na prirezovanje korenin in nepotrebnih vej ter gnojenje, koje je drevju istotako potrebno kakor drugim rastlinam.

Končno pa še poudarja, da je uspešneje drevesca jeseni presajati nego spomladi; kajti drevesce po zimi spi in ž njim tudi sok. Kadar pa vspomladno solnce predrami snečo prirodu iz zimskega spanja, vzbudi se tudi naše drevesce, ne da bi vedelo, kaj se je ž njim zgodilo.

To so torej glavne točke omenjenega govora, kojega smo vsi z zanimanjem poslušali. Gosp. predsednik pravi naposled, da rad pojasni temu ali onemu kako stvar glede sadjarstva, ako bode le v njegovi moči. — Martin Hribar vpraša, v kaki razdalji se drevesu pognoji, ali se tik debla? — Gosp. predsednik pravi, da je to ležeče na kroni. Čim večja je krona, tem večje t. j. širše so korenine, potem se mora bolj na široko od debla gnojiti. — Valentin Hribar vpraša, kaj je to, da se na neki njegovi mladi jablani delajo bule? Gosp. predsednik pravi, da so nekatere jablane take, njegova jablana pa ima bolezen, rak imenovano. — Jakob Hribar vpraša, kako bi se odpravili in odgnali zajci, koji mu pri sadnem drevju napravljajo toliko škode? — Gosp. predsednik odgovarja, da se odpoditi sicer ne dado drugače nego s puško, da pa drevje lahko nekoliko proti zajcem zavaruje, ako ga namaže z govejo krvjo, pomešano z apnom in žolčem.

Takih vprašanj in odgovorov je bilo še nekaj. Potem vpraša gosp. predsednik ude, kaj naj storimo z denarjem, kojega imamo v blagajnici. Naj li kupimo kak stroj, ali drevje, ali kaj drugega? Vsi udje so se odločili, da napravimo čistilnico. Kje bode postavljena, sploh kako se bode rabila, sklepali bomo pri prihodnjem zborovanju. Zaradi nastopajoče teme zaključil gosp. predsednik prvo naše zborovanje z željo, da bi se večkrat zbirali ter na takov način poučevali. No upam, da ne bode dolgo, ko bomo zopet zborovali. Vam bom uže sporočil, gosp. urednik, ako ne vržete takih poročil v svoj nenasičeni koš. **) Tuhinjski.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 267. Imam jako lepo junico, ki jo hočem za plemo vzrediti. A sedaj se kaže, da ji bodeta rogova napačno zrasla, kar bi žival močno kazilo. Ali je katero sredstvo, da se **rast rogov uravna?** (M. G. v K.)

Odgovor: Dokler rogova še rasteta, uravnate ju prav lahko, kakor želite. Naredite s prav tanko žago v rog na tisti plati, kamor hočete, da naj se krivi, dve ali tri povprečne in dobra 2 milimetra globoke zarezje. Tudi vže napačno zakrivljen rog se da na ta način pri mladi govedu popraviti, a seveda le počasi in z večkratnimi zarezami.

Vprašanje 268. Ali je kako sredstvo na lahek način

*) Take bule dela tudi krvna uš. Uredn.

**) Poročila o delovanju podružnic so nam vedno dobro došla, ker služijo v spodbujajo drugim podružnicam Uredn.

in brez posebnih priprav **spoznati, če je vino mešano z jabolčnikom?** (K. R. v Ljubljani.)

Odgovor: Tako sredstvo imamo, je prav priprosto in uspešno. Vlijte vina, katero mislite preskusiti, v kako prav plitvo posodo, na pr. na krožnik. Zadostuje, da je vina pol centimetra na debelo. To vino pačasi zgrejte in je pustite, da vsa tekočina izhlapi. To delo lahko opravite na zakurjeni peči ali pa na ne prevročem ognjišču. Na krožniku ostane še nekaj goščave, ki jo pa zgrejte malo bolje, nego je vrela voda. Ako je bilo vino le samo grozdno, zaduhali bodete čist vinski duh, ki je podoben tistemu, ki ga čutimo v kozarci, v katerem je bilo nekaj ur poprej vino; ako je pa bilo vino mešano z jabolčnikom, potem pa močno zgreta goščava precej zaduši po pečenih jabolkih. Ta duh je celo tudi zapaziti, če je bilo vinu tudi le desetinko jabolčnika primešanega.

Vprašanje 269. V zadnjem času se večkrat pripeti, da pridejo tuji trgovci in ponujajo po vaseh milo (žajfo), in sicer skoraj polovico ceneje, nego domači trgovci. Ker se mi velika razlika v ceni zdi sumna, zato vprašam: Ali je moči dajati za to ceno pošteno blago, in če ne, **iz česa je narejeno to milo?** (V. G. v L.)

Odgovor: Milo, katero prodajajo zlasti zadnji čas potujoči trgovci, t. j. poljski židje, je prav malo vredno, gotovo pa ne toliko, kolikor da kmet za nje. Vsaka gospodinja, ki kupi to milo, se opehari, ker tako milo na zraku izpuhti in vsled svoje sestave perilu bolj škoduje nego koristi. Milo se dela iz leja, olja ali kake druge tolšče in iz luga. V poštemen blagu je $\frac{1}{5}$ do $\frac{1}{4}$ vode, in če je milo sedaj po 22 do 26 kr. kilo, nimata veliko dobička ne tovarnar ne trgovec. V milu, ki ga prodajajo omenjeni trgovci, pa je le malo tolščobe, zato pa veliko vode, oziroma luga, in to prav močnega, poleg tega pa zelo veliko, in sicer včasih do 50 % t. j. polovico kremenovo-kislega natrona. Te zadnje reči stoji kilo le 5 gold., v milu pa ni prav nič vredna. To milo, katero ti trgovci prodajajo po 12 do 15 gold., stoji njih same morda komaj 8 gold., ni prav za nič in, ker rabijo močen lug, zato kviri perilo. Našim gospodarjem prav zelo priporočamo, naj nadležnim židom, ki hodijo ponujat goljufivo blago, prav resno vrata pokažejo, ali še boljše kar čez prag jih poženejo.

Vprašanje 270. Ker je pri nas **kuga na parkljih in v gobci** pri govedih, kupil sem karbolineja, a sedaj ne vem, kako ga rabiti. Dosedaj sem mazal s čopičem parklje, in res v mojem hlevu ni še te bolezni. Tudi mažem v hlevu lesen steber s karbolinejem, da razkužuje tudi duh moj hlev. Kako mi je prav za prav ravnati, zlasti ako moja goved tudi dobole bolezen? (J. P. v D. na Primorskem.)

Odgovor: Da parklje mažete s karbolinejem, je prav, le zdi se nam, da je sam na sebi premočen. Za izpiranje parkljev zadostuje voda, kateri je pridejanega na liter 4 do 5 navadnih žlic karbolineja. Priporočamo izpirati tudi gobec, in sicer z vodo, kateri je dodejanega 2 žlici karbolineja. Ako bodete tako ravnali, najbrže ne dobole Vaša goved te bolezni, in če jo, prebila jo bode laže in hitreje. Kadar je goved uže bolna, smete ji pa gobec izpirati z vodo, v kateri je tri do štiri žlice karbolineja. Prav gotovo se bodete bolezni ubranili, če tako ravnate in tudi gledate, da živina ne pride nikamor, koder je bolna goved, zlasti se pa ogibajte skupnih napajališč.

Vprašanje 271. Na biku, katerega sem prejel od želznega odbora, zapazil sem neko bolezen. Voda gre namreč od bika prav redno, le **kadar neha scati, pa prične z repom okoli sebe biti** in se tako prestopa, kakor da bi ga klalo. To ravnanje pa vedno kmalu poneha. Kateri vzrok je tej bolezni in kako jo zdraviti? (F. P. v S.)

Odgovor: Ravnanje bikovo kaže, da ima v seavilih nekje kako bolezen, ki mu bolečine dela. Ker so te bolezni včasih zelo nevarne, a jih je o pričetku lahko ozdraviti, pripo-

ročamo Vam, obrnite se do okrajnega živinozdravnika v Kamniku, ki bo določil bolezen in Vam dal navod za zdravljenje.

Vprašanje 272. V 9. številki „Kmetovalca“ omenjate **vrtilne sesalke za pretakanje vina**. Ker bi si jo rad naročil, zato prosim odgovora, kje jo je dobiti, pri kom in koliko stoji? (F. S. v Š. na Primorskem.)

Odgovor: Vrtilne sesalke za pretakanje vina doboste pri tvrdki „Administration der Weinlaube“ v Klosterneuburgu pri Dunaji. Sesalke stoji od 90 do 180 gold., še posebej pa je plačati pipe, kavčukove cevi i. t. d. Pri Jos. Stadlerju v Ljubljani doboste sesalke nove sestave, ki so izvrstne za pretakanje vina in rabijo ob enem za brizgalnice, za polovico ceneje.

Vprašanje 273. Po naših travnikih se jako množi strupeni mlečnik (euphorbia), ki provzoča živini drisko, ako ga uživa. Se li **da pregnati mlečnik s travnikov** in kako? (A. R. na Z. pri Srpenici.)

Odgovor: Če se mlečnik po travnikih množi, je to dokaz, da so slabo obdelani in nič gnojeni. Travnike redno vsako pomlad prebranjate ter jih gnojite (najboljše po zimi z gnojnicco), in kmalu bo mlečnik izginil. Sploh pa živina šele tedaj to rastlino zaužije, ako jo lakota prisili.

Vprašanje 274. Kako je **pregnati s travnikov jako množeče se „lepenje“**, kojega goved noče jesti? Nekateri so zaradi tega zemljišče preoral. Ali to kaj pomaga? (A. R. na Z. pri S.)

Odgovor: Rastlina z imenom „lepenje“ nam ni znana, zato nam jo izvolite podrobneje popisati, in potem Vam odgovorimo.

Vprašanje 275. Imam 30 arov velik in s treh strani ob gozdu ležeč travnik, kateri mi donaja malo krme, ki je vrhu tega pomešana z gozdnim listjem. V bližini uspeva kaj dobro smreče, in zato sem se namenil **pomladati pogozditi ta travnik** s smrečjem. Svetujte mi, kako naj to zvršim, kje naj drevesca naročim in koliko sadik bodem rabil? (A. P. G. v G. na Štajarskem.)

Odgovor: Mlade smreke se sade v jamice, ki se delajo navadno z motiko. Sredi jamice se postavi potem sadika, in zemlja od vseh strani na njo rahlo pritisne. Če je zemlja peščena in suha, dobro de rastlinam, če so jamice z rušino pokrite, ker ona vlago pridržuje. Ako bodete smreke sadili v vrste, in sicer vrste in rastline po $\frac{2}{3}$ metra narazen, rabili bodete na ar 1000, torej za 30 arov 30000 rastlin. Na visoki, mrzli legi in v hudi burji vzgojene sadike ima na prodaj A. Rovan na Colu nad Vipavo, doboste jih pa tudi v c. kr. osrednji gozdni drevesnici v Ljubljani.

Vprašanje 276. S čim je boljše **zidati gnojnično jamo**, z opeko in cementom ali z betonom? Ali je vsak cement dober za to zidanje? (J. P. v Z.)

Odgovor: Oboje gradivo je dobro, in po našem mnenju se je odločiti za tisto zidanje, katero bo cenejše in lažje. Za gnojnično jamo je dober vsak cement.

Vprašanje 277. Ali ima jabolko „**plamenasti kardinal**“ toliko kupčijsko vrednost, kolikor angleška zlata zimka parmena ali pa mašanekar? Kardinal pri nas jako dobro uspeva. (J. P. v Z.)

Odgovor: Plamenasti kardinal ima veliko kupčijsko vrednost, ker je dober za namizno porabo, a še boljši za gospodarsko. Drevo je zelo rodovitno, zgodaj rodeva v vseh legah. Ker se kardinal drži do spomladi, ima prednost mimo zimske parmene, ki zdrži le do novega leta.

Vprašanje 278. **Naredil sem iz popolnoma nerodovitnega sveta njivo** za en mernik posevka. Uže večkrat sem slišal, da se dobo za tako delo nagrada, zato vprašam: Ali je to res in kam je vložiti prošnjo? (J. H. v Č.)

Odgovor: Pač je dajalo c. kr. kmetijsko ministerstvo

pred kakimi dvajsetimi leti nagrade za taka dela, a sedaj pa ne več, kar je popolnoma prav, kajti nagrade se dajejo le za obče koristna dela, ne pa za taka, kakeršno je Vaše, ki je i tako le Vam v korist. Svoje zemljišče zboljšati bodi dolžnost vsakega pridnega gospodarja.

Vprašanje 279. Pri nas letos hudo razsaja **prasičja kuga**, ki je uže mnogo prasičev pobrala. Ta bolezen se baje imenuje „rdečica“, kakor pojasnjuje Dularjeva knjiga „Živinozdravnik“. Vender se znamenja ne strinjajo popolnoma s tukajšnjo boleznijo. Obolelim prasičem omahne najprvo rep, potem ušesa, ki tudi pordé. Nadalje postane žival pod trebuhom rdeča in, kadar dobo rilec višnjevkasto barvo, pa pogine. Omenjena knjiga ne nasvetuje nobenih zdravil, zato vprašam, ali se da ta bolezen sploh zdraviti ali vsaj preprečiti? (J. B. v G. T.)

Odgovor: Prasič je prav zelo podvržen vraničnemu prasadu, ki se v raznih oblikah kaže in ima zato razna imena, kakor rdečica, pereči ogenj, kuga, in ker obolela žival navadno tudi pogine, zato je najnevarnejša prasičem. Zdravljenje je navadno brezuspešno, zato je glavna reč bolezen preprečiti. V svinjaku, v katerem je prasič za rdečico poginil, ne odkrijamo se boleznim nikdar, ako svinjaka popolnoma ne razkužim, kar je pa pri lesenih svinjaki skoraj nemogoče. Prvo sredstvo zoper prasičjo kugo je dober, z i d a n svinjak s tlakanim dnom, ki je lahko vedno snažen. Najboljše je, če ni v njem prav nič lesenega, niti lesenih korit ne. Kadar v takem hlevu prasič za to boleznijo pogine, tedaj je svinjak na novo pobeliti, tla močno z vodo izprati, najboljše če se dodene vodi karbolineja ali kreolina, lesene dele svinjaka pa je najboljše sežgati, a le če so veliko vredni, s prav močnim lugom izprati. Gnoj se kam v zemljo zakoplje, kamor ne more nobena žival, ali še boljše ga je posušiti in sežgati. V nemškem listu „Landwirtschaftliche Thierzucht“ z dne 11. novembra t. l. sta na enako vprašanje naslednja dva odgovora: Dr. G. W. piše: Zdravljenje rdečice je brezuspešno, bolezen pa se da preprečiti. Najboljše sredstvo je solna kislina, katere se देने v krmo, in sicer 1 navadno žlico na vsako vedro krme. Koder tako delajo, ne prikaže se ta bolezen nikdar. Ker rdečica prasiče napada le po leti, zato se to zdravilo daje od 1. maja do 1. novembra. Razen tega je svinjak dobro prevetravati ter dajati živalim čiste pitne vode, v katero se kane nekaj kapljic raztopljenega železnega vitriola. Iz drugega odgovora v omenjenem listu priobčujemo to: Na graščini Aust-Pawlowitz na Poznanjskem in v njeni okolici je letošnje poletje zlasti meseca avgusta kuga strašno močno nastopila. Graščinsko oskrbnništvo je od nekega I. Meyer-ja v Poznanji po telegrafu naročilo njegovo sredstvo proti rdečici, kojega stoji 6 funtov 10 mark (6 gold.). Predno je to sredstvo došlo, poginili so 3 prasiči, in 4 so bili vidno bolni, a ti so ozdraveli, ko so dobili po dvakrat tega zdravila, in so uže drugi dan hlastno jedli. Vsi drugi prasiči so dobili tega zdravila, a nobeden ni več po ginil. Tudi drugi posestniki so potem dobili to sredstvo in vsi so je rabili z enakim uspehom, zato — tako piše oskrbnništvo — ne moremo kaj, da ne bi razglasili te spričane resnice.

Vprašanje 280. Moja 7 let stara **kobila ima v kolenu zadnje noge oteklino**, vsled katere je začela šepati. Ljudje pravijo, da so to mahovnice. Dosedaj je ta oteklina še mehka, in če kobila nekaj časa teče, pa jenja šepati. Kako se da ta bolezen zdraviti? (J. S. v Š J.)

Odgovor: V kolenu zadnje noge, prav za prav v skočnem členu, delajo se razne oteklino, ki imajo tudi razne izvore in so različne boleznim. Iz Vašega vprašanja nikakor ni razvidno, katero bolezen ima Vaša kobila. Bolezen je lahko pipa, vnetje kite, mehur, krak i. t. d. Berite o tem v knjigi družbe sv. Mohora „Domači živinozdravnik“, še boljše je pa, če se obrnete do živinozdravnika, kar Vam zelo priporočamo.

Vprašanje 281. Imam panj čebel, katerega prezimujem

v sobi, a ker mi hodijo čebele iz njega, dela mi to nadlego. Čebela, ki gre iz panja, ne vrne se in otrpne zunaj. Kaj mi je storiti, da ne bodo uhajale? (F. Š., učitelj v V. pri Komnu.)

Odgovor: Zaprite žrelo, in čebele Vam ne bodo uhajale. Čudno se nam zdi, da se še sami niste tega domislili, a nič manj čudno se nam ne vidi, zakaj čebele v sobi prezimujete, ker je to proti pravilom umnega čebelarstva. Čebelarškega lista sedaj Slovenci nimamo nobenega.

Gospodarske novice.

* **Letnina za l. 1892.** Sredi meseca novembra je poslal glavni odbor naše družbe gg. podružničnim načelnikom nabiralne pole za letnino za prihodnje t. j. 1892. leto. Odbor je gg. načelnike prosil pobrati letnino do 20. decembra t. l., zato prosimo vse čč. gg. člane naše družbe, da o priliki plačajo svojim načelnikom letnino. Ude po podružnicah, ki niso še urejene, oziroma ki nimajo načelnikov, in potem ude zunaj dežele tirjal bode odbor neposredno iz Ljubljane, in sicer potom poštne hranilnice, kar ne prizadene udom nobenih stroškov. Naročniki «Kmetovalčevi» naj pa o pravem času ponove svojo naročnino, in sicer najbolje po poštni nakaznici.

* † **Gospod Josip Trepal**, posestnik in župan na Rovtah ter dolgoleten ud naše družbe, je umrl 10. novembra t. l. Naj počiva v miru!

Dve novi podružnici naše družbe se bosta kmalu ustanovili, in sicer ena za Hrenoviško faro, druga pa za Košansko-Vremsko dolino.

* **Farna podružnica c. kr. kmetijske družbe v Št. Vidu pri Ljubljani** je imela v nedeljo 15. t. m. občni zbor, na katerem je tajnik g. G. Pirc temeljito govoril o ravnanji z gnojem. Bog daj, da bi ta pouk res kaj koristil in bi naši gospodarji tudi domač gnoj cenili in ga bolje hranili nego so ga doslej. Iz poročila podružničnega načelnika g. J. Žirovnika je bilo razvidno, da podružnica šteje že 60 članov, kar je za eno samo faro gotovo častno. Dalje je poročal o delovanju trijerja in da imajo zdaj člani na razpolago tudi travniško brano, ki je stala z vsem skupaj 35 gl. 24 kr. Občni zbor je sklenil trijerju oskrbeti primeren voz in posode in naročil odboru delati na to, da Št. Vidška podružnica čim prej dobi potrebne stroje za izdelavanje sadnega mošta. Vidi se iz tega, da so dandanes moštarne na dnevnem redu; saj bodo pa tudi prav oskrbovane moštarne dajale našim gospodarjem obilo lepih novcev. Zbor je trajal skoro 3. ure.

* **Podružnica v Kamniku** je imela 26. novembra t. l. obilo obiskan občni zbor, na katerem je bil voljen nov odbor obstoječ iz nastopnih gg.: Emil Janežič, posestnik na Perovem, predsednik, Valentin Burnik, nadučitelj v Kamniku, Janez Jeran, posestnik v Šmarici, Karol Prelesnik, župan v Stahovici, Andrej Svetlin, posestnik v Podborštu, Nikolaj Zadnikar, c. kr. okr. živinozdravnik v Kamniku in Ivan Stele, posestnik v Kamniku, odborniki.

* **Ribarski odsek** kmetijske družbe namerava na obilo pričeti vzrejati rake, katere bode zaplojal po kranjskih vodah. Iz mnogih vzrokov mu je pa treba vedeti, kako je sedaj z raznimi vodami, v katerih so bili pred račjo kugo raki. Zato se obračamo do čistitih naših bralcev, da nam kolikor mogoče sporoče o vseh takih vodah, ali so se raki vže kaj pričeli po njih kazati, ali se je kedaj poskušalo z vdevanjem račje zalege in kakšni so bili uspehi. Blagohotna

poročila je poslati ribarskemu odseku naše družbe ali pa družbi sami v Ljubljani.

* **Ilustrovan cenik tvrčke Fr. Detter-ja v Ljubljani** je bil priložen zadnji številki „Kmetovalca“. Prav toplo priporočamo to tvrčko našim gospodarjem, ki žele kupiti kak kmetijski stroj, ker poznamo gosp. Detterja za prav poštenega trgovca.

* **„Učiteljica za kmetijsko gospodinjstvo“** (Die Lehrmeisterin) je ravnokar izšla nemška knjiga, katero je spisal tajnik koroške kmetijske družbe in vodja kmetijske šole v Celovci in gospodinjke šole v Marienhofu C. Schütz. Knjigo je spisal g. Schütz pred vsem za svoje učenke, a sestavljena je tako, da jo bode s pridom brala vsaka gospodinja, ki se hoče izobraziti v naprednem kmetijstvu, kolikor jej je treba pri njenem poslu. V knjigi je povedano prav poljudno toliko o prirodoznanstvu, kolikor je dandanes dobro vedeti vsakemu človeku, ki se hoče s pridom pečati s kmetijstvom; razloženo je nadalje krmljenje domačih živali, pripravljanje jedil za družino, reja živine, mlekarstvo in slednjič računovodstvo. Prav toplo priporočamo to knjigo vsem onim našim gospodinjam in odraslim hčeram, katere razumejo nemški, ker našle bodo v njej veliko koristnega za svoj posel. Knjigo, katera je sicer izšla pri M. Heinsius-a nasledniku v Bremenu, dobiti je v vsaki knjigotržnici.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 16. novembra 1891.

Predsedoval je družbeni predsednik gosp. ces. svetnik Ivan Murnik, navzoči so pa bili odborniki gg.: Franke, baron Lazarini, Ogoreve, Šiška, Witschl, Žirovnik in tajnik Pirc.

V komisijo za licenciranje žrebcev odbor izvoli kot zastopnika kmetijske družbe za prihodnjo triletno dobo gg. Jos. Fr. Seuniga ter dež. živinozdravnika J. Wagner-ja.

Tajnik poroča o porabi letošnje državne podpore za govedarstvo in ovčarstvo, katero poročilo vzame glavni odbor na znanje.

Ker je družbi na ponudbo v deželi rojen oven čistega frizjskega plemena in ker ima družba v ta namen še ostanek podpore za ovčarstvo, ukrene ga kupiti ter izročiti v porabo Jak. Janži, županu na Dovjem.

Dveh prošenj za dovolitev novih, oziroma za preložitve už obsteječih semnjevk ukrene glavni odbor ne podpirati, in sicer zato ne, ker so dotične sosedne občine upravičeno ugovarjale in ker je v teh krajih i tako dovolj semnjevk.

Prošnjo meščanske šole za podporo v ustanovitev ameriškega vinograda ukrene glavni odbor toplo priporočeno izročiti vis. deželnemu odboru.

Ukrene se z ozirom na podporo, ki bo na razpolaganje, in z ozirom na druge razmere poslati nekaj Bohinjcev v sirarski tečaj v Št. Mihel na Tirolskem.

Poročilo družbenega zastopnika gospoda dr. Poznika pri izpitu učencev kmetijske šole v Grmu vzame glavni odbor na znanje.

Ker je vodstvo c. kr. kaznilnice na Gradu v Ljubljani ukrenilo vpeljati za kaznjence pouk o sadjarstvu, ukrene je odbor na njegovo prošnjo z vsem potrebnim podpirati, kolikor bo družbi mogoče.

Ukrene se državnemu zboru predložiti peticijo za znižanje solne cene.

Na prošnjo občine Dovške na Gorenjskem, naj se družba potegne za njo, ker mislijo v Mojstrani ustanoviti tovarno za cement, ki utegne gospodarjem zlasti zaradi živine škodovati, ukrene odbor poskusiti v tej reči kaj doseči, vsaj pa to, da bodo podjetniki jamčili za vsakeršno škodo.

Na poziv vis. deželnega odbora je družbeni tajnik pregledal od dežele podpirane ameriške vinograde ter je v seji poročal o tem, kar je videl. Odbor vzame poročilo na znanje ter tajništvu naroči prijaviti je vis. deželnemu odboru.

Za nove ude so bili predlagani in vzprejeti nastopni gg.:

Geržina Mihael, posestnik v Vrbici; Plevel Franc, posestnik v Uševku; Jenko Janez, načelnik želez. postaje v Litiji; Tomazin Anton, krojač v Šmartinu pri Litiji; Josip Benedik, posestnik pri sv. Joštu; Intihar Ivan, c. kr. nadporočnik v pok. in posestnik na Škrabčem; Grlic Anton, posestnik na Vačah pri Litiji; Dobravec Peter, posestnik na Črnučah; Bilban Anton, posestnik v Vodica; Vukšinič Martin, posestnik v Božakovem; Gorjup Ivan, veleposestnik na Opčini; Pushnik Marko, notarski kandidat v Ljubljani; Jeran Janez, posestnik v Šmarci; Anton Kuhar, posestnik v Dobu; Pirc Metod, posestnik in trgovec v Kranji.

V a b i l o

k občenemu zboru podružnice c. kr. kmetijske družbe v Ribnici, ki bode 7. decembra t. l. ob 10. uri dopoldne v občinski pisarnici.

VZPORED:

- 1.) Predložitev računov.
- 2.) Posvetovanje o napravi podružnične drevnice.
- 3.) Vplačevanje letnine za l. 1892.
- 4.) Razni predlogi.

Podružnica c. kr. kmetijske družbe kranjske
v Ribnici, dne 26. novembra 1891.

J. Klun s. r., predsednik.

V a b i l o

Podružnica c. kr. kmetijske družbe v Kostanjevici vabi svoje ude k občenemu zboru, ki bode dne 17. grudnia ob 1 uri popoldne v šoli v Kostanjevici.

Dnevni red:

- 1.) Volitev novega odbora.
- 2.) Vplačevanje letnine.
- 3.) Posamezni nasveti udov.

Odbor podružnice v Kostanjevici
dne 26. novembra 1881.

Damjan Pavlič s. r., predsednik.

Št. 14091.

Razglasilo.

Na podstavi deželnega zakona z dne 18. februarija 1885. l. (dež. zak. št. 13) se s tem splošno naznanja, da morajo pesestniki žrebcev, kateri hočejo v prihodnji spuščalni dobi spuščati svoje žrebce za plemenitev tujih kobil, zglasiti te svoje žrebce najpozneje

do 15. decembra 1891. l.

pri političnem okrajnem oblastvu, v čigar okoliši se nahaja stajališče žrebčev.

Dovoljeno je, zglasilo zvršiti pismeno ali ustno; ob enem pa je naznaniti ime in priimek, potem stanovišče žrebčevega posestnika, kakor tudi pleme, starost, barvo in stajališče žrebčev.

Za žrebce sploh pod 4 leti in za nōriške žrebce pod 3 leti se ne dajejo dopustila za spuščanje.

Kje in kdaj bode izborna komisija zglāšene žrebce pregle davala in za nje dajala dopustila, dá se ob svojem času na znanje.

C. kr. vlada za Kranjsko.

V Ljubljani dne 15. novembra 1891.

C. kr. deželni predsednik:

Winkler s. r.

Št. 24059.

Razglasilo.

C. kr. namestništvo v Gradci je z ozirom na splošno ugodno stanje kuge v gobci in na parkljih na Kranjskem odredilo, da so omejitve v živinskem prometu, katere so bile ukazane z razglasilom z dne 12. t. m., št. 26.079, proti kranjski deželi z 20. dnevom meseca oktobra t. l., št. 24.086, spet razveljavljene in da je uvoz prežvekovalcev in prasičev s Kranjskega na Štajersko iz nova dopušen.

Ker kuga v gobci in na parkljih tudi na Štajerskem bistveno pojema, zatorej deželna vlada prepoved, katero je izdala z razglasilom z dne 15. septembra 1891. l., št. 11.173, zoper uvažanje parkeljate živine s Štajerskega na Kranjsko, s tem razveljavla, in uvažanje prežvekovalcev in prasičev iz neokuženih krajev štajerske dežele na Kranjsko je spet dopuščeno.

Okraji, ki so na Štajerskem in Kranjskem še okuženi, razglašali se bodo vsak teden v uradnih novinah „Laibacher Zeitung“. Interesenti se opozarjajo na te razglase z opazko, da zgoraj dopušteni živinski promet med Štajerskim in Kranjskim se ne dotika krajev in prostorov obeh dežel, ki so še okuženi, ampak da ostajajo zaporne odredbe po teh krajih po svoji polni vsebini v veljavnosti in da se njih prestopki tudi na dalje ostro kaznujejo po zakonu z dne 24. maja 1882, drž. zak. št. 51.

Naposled se okrajna oblastva pooblašajo, dopuščati živinske semnje, v kolikor je to z ozirom na ležo sejmskih krajev v obče dopustno, toda samo pod tem pogojem, da sejmske občine skrbje za natančni pregled zapornih odredb po okuženih poslopih in krajih in za zadostno živinozdravniško nadzorovanje živinskih semnjev.

C. kr. deželna vlada.

V Ljubljani dne 17. novembra 1891.

Tržne cene.

V Ljubljani z dne 28. novembra 1891.

Pšenica glđ. 8.80 kr., rž glđ. 6.80 kr., ječmen glđ. 4.56 kr., oves glđ. 3.09 kr., ajda glđ. 5.96 kr., proso glđ. 4.55 kr., turšica glđ. 5.30 kr., leča glđ. 11.— kr., grah glđ. 10.— kr., fižol glđ. 10.— kr. (Vse cene veljajo za 1 hektoliter.)

Krompir 100 kgr. glđ. 2.50 kr.

Prasičje salo 66 kr., špeh svež 54 kr., špeh prekajen 62 kr., surovo maslo 68 kr., goveje meso 62 kr., telečje meso 54 kr., svinjsko meso 54 kr. (Vse cene veljajo za 1 kilogram.)

100 kgr. sena glđ. 1.87 kr., slame glđ. 1.96 kr

Na Dunaji do dne 28. novembra 1891.

Pšenica glđ. 11.62 kr., rž glđ. 11.40 kr., ječmen glđ. 8.05 kr., oves glđ. 7.05 kr., turšica glđ. 6.60 kr., fižol glđ. 9.75 kr., grah glđ. 10.25 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

Suhe češplje glđ. 17.25 kr. 100 kilogramov.

Goveda (lepi voli) glđ. 64.— kr. za 100 kgr. mesarske vage.

Prašičje salo glđ. 56.50 kr. za 100 kilogr.

Špeh glđ. 51.25 kr. za 100 kilogr.

Loj glđ. 32.— kr. za 100 kilogr.

Goveje kože čez 50 kgr. težke glđ. 47 do 48, od 40 do 50 kilogr. težke od glđ. 41 do 42, od 35 do 39 kgr. težke po gl. 32 do 33 za kilogramov.

Kože od jagnet po 110 do 140 glđ. za 100 komadov.

Méd 100 kgr. glđ. 35.— kr.

Vosek 100 kgr. glđ. 140.50 kr.

INERATE

sprejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalcu“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zeló priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Vrtnarskega učenca

išče (80—1)

vodstvo deželne kmetijske šole v Grmu poleg Novega mesta.

Biti mora krepak, 16 let star, lepega vedenja ter slovensčine tudi v pisavi zmožen. Učenje traja 3 leta, hrana in stanovanje sta pa prosta. Prošnje je poslati vodstvu na Grmu pri Novem mestu.

Vse stroje za kmetijstvo in vinarstvo!

Pluge, brane, valjarje, sejalnice, žitokosne stroje, senene grablje, stiskalnice za seno, mlatilnice, gepelje, lokomobile, trijere, žitočistilnice, robkače, slamorez-nice, stroje za žito tretji in repo rezati, mline za sadje, stiskalnice za sadje, mline za grozdje, vinske stiskalnice, stiskalnice za olive, škropilnice proti peronospori, stroje za sadje lupiti, sušilnice za sadje in zelenjad, vinske srkalnice, kletarsko orodje, pompe, krožne žage, decimalne in živinske vage, stroje za mleko posnemati, srkala, stroje za vrtati, stiskalnice za sladko krmo, stroje za prati, stroje za lan otrepati i. t. d.

Vse v najboljši sestavi po fabriški ceni.

— Jamčenje, olajšava plačevanja in oddaja na preskušnjo. —

Tovarna strojev za kmetijstvo in vinarstvo

Ig. HELLER na Dunaji, (28—19)

II. Praterstrasse Nr. 78.

Slovenski, nemški in laški cenik, ki ima 144 strani in polno podob se pošilja na zahtevanje zastoj in franko.

Pošteni zastopniki se povsod sprejemajo.

Tinktura za želodec

katero pripravlja G. Piccoli, lekar pri „Angelu“ v Ljubljani na Dunajski cesti.

Tinkturo za želodec pošilja izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojček po 12 stekl. velja gl. 1.36, z 55 stekl. (zabojček 5 kg.) velja gl. 5.26. Poštne troške plačajo naročniki. Stekleničice po 15 kr. dobivajo se tudi v raznih lekarnah.

Odrašeni jemljejo na tešče po eno žlico na dan, otroci po eno kofetno z vodo pomešano. Učinek bo potem ali večji ali manji, kakoršna je narava dotičnika, in pokaže se ali preje ali pozneje. Zato treba se je vsakemu po svoji telesnosti ravnati, da tudi več ali pa še manj vzame. Ta tinktura ozdravi prav hitro bolečine in prebavnih delih; kot čistilno, telo odpirajoče sredstvo pa deluje bolj počasi in to šele čez nekaj ur.

Ako se naredi na dnu steklenice gošča, naj se pred porabo tinkture steklenica do dobrega pretrese, kajti ravno gošča sestoji iz onih snovij rabarbare, ki se izločijo iz sestavine zdravila.

Pri vživanji te tinkture treba natančno se držati zmernega, ne preobilnega uživanja jedil in pijač. Vsaka steklenica te tinkture ima utisnjeno ime izdelovateljevo (G. Piccoli, Laibach) in jej je pridejan popis o rabi v treh jezikih, na kojem ovitku je natisnjena postavno zavarovana znamka ali marka. (58—11)

Naroča se ta tinktura v lekarni G. Piccolijevi v Ljubljani na Dunajski cesti, kjer se po poštnem povzetju najhitreje odpošilja.

! 100.000 !

sto tisoč najlepših 3, 4 in 5letnih smrekovih sadik, izgojenih v najhujši burji, toraj povsod dobro vspevajočih, prodaja tisuč po 2 gl. 50 kr., 3 gl. 50 kr. in 4 gl. 50 kr. in tudi ceneji ako jih kedo več skupaj naroči, (73—5)

Andrej Rován na Colu nad Vipavo.

Dobro znana, splošno zaupanje vživajoča zavarovalnica

želi v vsakem sodnem okraji na Štajarskem, Koroškem in Kranjskem namestiti

!!okrajnega zastopnika!!

s stalno plačo

Od prosilcev zahteva se, da imajo v dotičnem sodnem okraji — če tudi ne v sedeži sodišča — svoje posestvo, da so sposobni za uspešno delovanje na zavarovalnem polji in da se morajo izkazati z neomadeževano preteklostjo. (83—1)

Ponudbe, v katerih naj se natančno vpišejo vse okolnosti prosilčeve, pošiljajo naj se upravništvu tega lista v zapечатih pismih z napisom: **Securitas.**

Nik. Hoffmann,

tovarnar kirurških instrumentov, umetalni, ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svojo raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najboljšega blaga narejena.

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti narede. (7—21)

Praktično in teoretično izobražen

prav zmožen gospodar

38 let star, oženjen

išče službe

kot oskrbnik ali kaj enakega. Uljudna poročila je poslati pod znamko:

H. L. 3473 Haasenstein & Vogler (Otto Mass),
Wien, I. (82—1)

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Nendje plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Spargelnove sadike, prav močne, naslednih vrst: „Zgodni erfurtski“, — „zgodni argentuil“ — in „Conovers kolosal“ po 1 gold. 100 komadov priporoča F. Ogorevc pri Brežicah. (72)

Za vrte! priporočam gomoljke in korenine cvetic, katere se najboljše v jeseni sade na pr. hijacinte, tulipe, crocus, anemona, alium, borconia, funkia, gladiola, narcisa, lilija, montbretia, phlox, drittoma, viola itd. itd. F. Ogorevc pri Brežicah. (73)

Sadna drevesa, Za saditev v jeseni priporočam lepih, močnih, pravilno vzrejenih sadnih dreves, najboljših namiznih in tržnih vrst. Pritlikovih piramid na jamčeno prave pritlikovne podlage požlahtnjene. Velika zaloga divjakov eno in več letnih, vrtnic itd. F. Ogorevc pri Brežicah. (74)

20 panjev čebel, ki bi ne bili predragi, kupi Fran Šinigoj, učitelj v Velikem dolu pri Komnu na Goriškem. (81)

Deček (učenec) se sprejme v prodajalno A. De Gleria v Dolenjem Logatcu. Deček mora biti iz poštene hiše, ki je dovršil vsaj 4 razrede ljudske šole. (82)

700 do 800 lepih smrekovih dreves, od 8 do 23 col debelih ima naprodaj blizu ceste Karol Prelesnik, posestnik in župan v Stahovci, pošta Kamnik. (83)

Dobrega sadnega mošta, sposobnega za kupčijo, ima o kakih 280 vedrov od več v vasi Hlebee, pošta Lesce na Gorenjskem. (84)

Vsa tiskarska dela izvršuje najhitreje, najličnejše in najcenejše knjigotiskarna J. Blasnikovih naslednikov v Ljubljani. (85)

Gozdnih sadik naročite pri Andreju Rovanu na Colu nad Vipavo, kajti zima je letos kaj ugodna za pogozdovanje. (86)

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice v Gradcu.

(Ta drevesnica pripoznana kot ena najvišjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborno zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih: **sadnega drevja**, visokodebelnatga in pritličnega ter piramide, špalirje, kordone in enoletne požlahtnitve; **divjakov** in **podlag za pritlikovce**; **jagodnega sadja**; **lepotilnega drevja** in **grmovja, drevja za drevorede** itd. (8-22)

Razpošiljatev pravilno imenovanih **ocplčev** vsih vrst sadja.

☛ Cenike je dobiti zastoj in franko. ☛

Bartheljev izvirni Karbolinej

je najboljša in najcenejša maža za les nepresežene kakovosti. 5 kgr. stoji 1 gld. 50 kr., 100 kgr. 16 gld. na Dunaji.

Lužilo za seme kot varstvo proti smetljivosti 1 zavoj za 100 litrov semena 15 kr., več skupaj tudi cenejši.

Mast za varstvo usnja, ki naredi usnje mehko, trpežno ter varuje pred mokroto in mrazom.

C. kr. patentovana mast za kopita, ki varuje kopita pred raznimi boleznimi.

1 kgr. stoji 80 kr., 5 kgr. 2 gld. 50 kr., 100 kgr. 40 gld. in sicer na Dunaji.

Mast za vozove mazati, olje za stroje i. t. d. se prodaja najcenejši.

MICHAEL BARTHEL & COMP.

na Dunaji, X., Keplergasse 20.

(Ustanovljena hiša l. 1781.)

Zaloga v Ljubljani pri bratih Eberl.

Dopisuje se slovenski. (67-7)

Važen in prepotreben je za kmetijstvo in obrt

KARBOLINEJ

kot izkušeno sredstvo za mažo in obrambo pred trhlenjem in gnjilobo raznovrstnega lesa, kakor za stavbo, lesene strehe, hodnike, ograje, mostove, poljsko orodje, vozove, hlevno opravo itd. **Karbolinej** brani les vsled svoje **antiseptičke lastnosti pred lesno gobo** in pred mrčesi in preperenjem.

Dobi se karbolinej prav in nepokvarjen le

v kemijskih tovarnah v Türmitz itd. Dunaj, II. Scherzergasse Nr. 1/2.

Poštni zaboji težki 5 kgr. se pošlejo poštne prosto za 1 gld. 60 kr. (35-9)

☛ Ceniki in prospekti dobe se zastoj. ☛

Dalje priporočamo kot specialitete **kreolin**, **karbolno apno**, **karbolni razkuževalni prašek**, **železni vitriol** v poljubnih množicah kot najboljša sredstva proti nalezljivim boleznim.

Prostovoljna javna dražba

kovaškega orodja in gostilniške oprave

bode dne 14. decembra t. l.

v Podgori (št. 12) pri Št. Vidu nad Ljubljano.

(81-1)

Franc Šušteršič.

Vahnja	Otok Helgoland	Jastog	Hitra pošiljatev po pošti za mala naročila:
Severno morje	Uzore 60 kr.	Ostrige	Ural Kavijar 1/2 kgr. gl. 1-90
vsak dan sveži pravi mastni Sprot			biserni 1/4 » gl. 13
v lepah belih zab.			N ravnost iz vode: dokazano sveži dohod v Avstrijo, 5 kgr. težek zavoj morskih rib 1 3/4 gl. slaniki gl. 1-60.
1/2 zab. 500 kom			Ostrige preko 50 komadov gl. 2.63.
1 1/2 gl. 1/2 zab. gl. 1-17			Želje jegulja 5 kgr. gl. 3-65
posebno veliki 1/2 za 1-5			Želje slanik 5 » » 1-75
gl. 2-35, 1/2 zab. gl. 1-5			Slanik za speči 5 » » 1-75
vse to s colnino vred.			Jastog 5 » » 5-10
Kava: Naravnost došla 4 3/4 kgr. 8 gl.			Losos 5 » » 3-55
			Edvard Mayer, Altona.
			• Prava Moka kava.

(76-4)

Ruska patentovana

maža za usnje

je po zimi neobhodna potrebna za gospodarje in gozdnarje, varuje pred močo in mrazem, naredi usnje mehko, trpežno in popolnoma nepremočno.

1/2 kgr. v ploščevinasti posodi 70 kr., 1 kgr. 1 gld. 20 kr., 5 kgr. z zabojem vred 5 gold. na Dunaji.

Vaselina maščoba za usnje

varuje usnje pred plesnobo in pokanjem.

1 kgr. 80 kr., 5 kgr. 2 gld. 50 kr., 100 kgr. 40 gld. na Dunaji.

c. kr. patentovana mast za kopita,

ki varuje kopita pred raznimi boleznimi.

1 kgr. 80 kr., 5 kgr. 2 gld. 50 kr., 100 kgr. 40 gld. na Dunaji.

Mast za vozove mazati, olje za stroje i. t. d.

se prodaja najcenejši.

MICHAEL BARTHEL & COMP.

na Dunaji, X., Keplergasse 20.

(Ustanovljena trgovina l. 1781.)

Zaloga v Ljubljani pri bratih Eberl.

Dopisuje se slovenski. (78-2)